

Mendelovo gymnázium Opava

Ondřej Dupal

John Irving

život a dílo

Seminární práce do jazyka českého a literatury

Opava 2013

Prohlašuji, že jsem tuto seminární práci vypracoval samostatně na základě uvedených pramenů a literatury.

V Raduni dne 2. listopadu 2013

Podpis:

Obsah

1 Životopis a zajímavosti.....	5
1.1 Život.....	5
1.2 Studentská léta.....	5
1.3 Zápas.....	5
1.4 Kariéra.....	6
1.5 Zajímavosti.....	7
2 Bibliografie.....	8
3 Dílo.....	9
3.1 Svět podle Garpa.....	9
3.2 Pravidla moštárny.....	9
3.3 Modlitba za Owena Meanyho.....	10
3.4 Čtvrtá ruka.....	11
4 Použité zdroje.....	12

1 Životopis

1.1 Život

John Irving se narodil 2. března roku 1942 v Exteru ve státě New Hampshire jako nemanželské dítě Helen Winslowové, dědičce jednoho z nejstarších a nejvýznamnějších rodů Nové Anglie, pod jménem John Winslow, protože jeho matka Helen odmítala, aby John poznal svého otce, profesora ruských dějin. Tuto životní epizodu použil John ve svém románu *Svět podle Garpa*. Později se jeho matka provdala za Collina F. N. Irvinga, který byl učitelem na prestižní Phillips Exeter Academy. Poté, co Collina F. N. Irvinga přijal za svého adoptivního otce, stal se Johnem Irvingem.

Jeho biologický otec byl za 2. světové války pilotem a byl sestřelen nad Barmou v roce 1943, ale přežil. John se o hrdinství svého otce dozvěděl až v roce 1981 a tato událost byla použita v jeho románu *Pravidla moštárny*.

Oženil se roku 1964 se Shyloou Learyovou, kterou poznal roku 1963 na letním kursu Němčiny na Haravrdu, kterého se účastnil před jeho studijní cestou do Vídně. Měli spolu dva syny, Colina a Brendana. Rozvedli se na počátku 80. let 20. století.

Roku 1987 se oženil podruhé, tentokrát s Janet Turnbullovou, která v té době pracovala v nakladatelství Bantam-Seal Books. Dnes působí jako jeden z Johnových literárních agentů. Spolu mají jednoho syna, Everetta.

John Irving žije v Kanadě, má byt v Torontu a chatu u Huronského jezera.

1.2 Studentská léta

Studoval v Exteru, kde ho vyučoval slavný presbyteriánský teolog a romanopisec Frederick Buechner a učitel George Bennett, kteří mu později pomohli účastnit se kurzu tvůrčího psaní v Iowě, kde studoval po boku několika budoucích známých spisovatelů, jako například Gail Godwin, John Cayse nebo Donald Hendri Jr. Učil ho zde i slavný Kurt Vonnegut Jr., ke kterému je často přirovnáván.

Poté krátce studoval na univerzitě v Pittsburghu a promoval v New Hampshire. Účastnil se i studijního pobytu ve Vídni, který zařizovala Institute of European Studies.

1.3 Zápas

„Měl jsem enormní vztah k zápasu. Byl jsem malý, útočný a nazlobený. No a když jste malý a nehodláte ustoupit, často se dostanete do bitky. Takže jsem navždy vděčný své matce, která mi řekla, že jestli hodlám pokračovat v praní se, měl bych se o tom i něco naučit.“ Tohle John Irving zmínil v rozhovoru pro britský deník Telegraph.

Zápas Johna provázel po celý život. Na tréninky zápasu ho přihlásila jeho matka, protože (jak je již zmíněno v úryvku z rozhovoru) John se rád dostával do pranic. Zápasil za školní tým na střední škole v Exteru, ve kterém se v maturitním ročníku stal kapitánem. Dále pokračoval v zápasení i na univerzitě. Účastnil se řady soutěží, celkem 20 let. Působil také 24 let jako rozhodčí a nakonec se stal ve svých 37 letech trenérem.

Tento životní koníček se mu stal velkou předlohou v románu *Svět podle Garpa* a ve své autobiografii *Imaginární přítelkyně* popisuje svůj zápasnický život od doby, kdy se zápasem začínal, až po jeho čtvrtou operaci v jeho 53 letech.

V roce 1992 byl uveden do Národní zápasnické síně slávy */National Wrestling Hall of Fame/* ve Stillwateru v Oklahomě.

1.4 Kariéra

Johnova kariéra začala v jeho 26 letech, když vyšel jeho první román Svobodu medvědům */Setting Free the Bears – 1968/*, který sklidil docela dobrou kritiku, ale u širšího čtenářského publika už tolik úspěšný nebyl. Jeho druhý i třetí román Pitná kůra */The Water-Method Man – 1972/* a Manželství do 158 liber */The 158-Pound Marriage - 1974/* měly podobný nevelký úspěch jako první román. V roce 1975 John přijal místo asistenta profesora angličtiny na Mount Holyoke College.

Kvůli malému úspěchu prvních tří románů se John Irving rozhodl ukončit spolupráci s nakladatelstvím Random House a svůj čtvrtý román Svět podle Garpa */The World According to Garp – 1978/* nabídl nakladatelství Dutton. Tento román se stal mezinárodním bestsellerem a kulturním fenoménem. V roce 1979 se román dostal do finále o cenu National Book Award for Fiction, kterou udělují 'spisovatelé spisovatelům'. Cenu v tomto roce získal román *Going After Cacciato* od Tima O'Briena. O rok později ji Svět podle Garpa získal. Garpa později zfilmoval režisér George Roy Hill, kde hlavní roli ztvárnil Robin Williams (což nebyla zrovna nejlepší volba, když Robinovi Williamsovi bylo 31 let a měl hrát 15letého chlapce). Garp tedy z ne moc známého Irvinga udělal všeobecně známého spisovatele.

Další román Hotel New Hampshire */The Hotel New Hampshire - 1981/* byl taky dobře prodáván, navzdory různorodým kritikám. Stejně jako Garp byl velmi rychle zfilmován režisérem Tonym Richardsonem. Hlavní role obsadili Jodie Fosterová, Rob Lowe a Beau Bridges.

V roce 1985 vydal další román Pravidla mošárny */The Cider House Rules/*. Román, ve kterém je spousta paralel a odkazů na Dickensův román *Oliwer Twist*. Jak už bylo zmíněno v úvodu, Irving zde promítá i příběh jeho biologického otce z 2. světové války. Román byl rovněž zfilmován režisérem Lasseem Hallströmem v roce 1999. Hlavní role obsadili herci Tobey Maguire a Michael Caine. Scénář napsal sám John Irving. Film byl oceněn Oscarem. Režie byla dokonce nabídnuta českému režisérovi Janu Svěrákovi, který však nabídku odmítnul.

Další román nese jméno Modlitba za Owena Meanyho */A Prayer for Owen Meany – 1989/*, který se stal Irvingovou nejlépe prodávanou knihou od dob Garpa. Román často figuruje na seznámech doporučené literatury na amerických středních školách. Ani tento román se nevyhnul filmařským studiím a v roce 1998 ho zfilmoval režisér Mark Steven Johnson. Jelikož byl ale příběh velice zredukován, film byl pojmenován *Simon Birch*.

V roce 1993 vydal knihu s názvem Pokus o záchranu Čuňáka Sneeda */Trying to safe Piggy Sneed/*.

Další román Syn cirkusu */A son of the Circus - 1995/* je Johnova nejsložitější kniha a velmi se odlišuje od jeho ostatních. Román byl kritiky zavržen, ale díky Irvingově popularitě se stal národním bestsellerem.

Imaginární přítelkyně */The Imaginary Girlfriend – 1996/* je jeho autobiografie, kde se věnuje hlavně svému zápasnickému životu.

Další román Rok vdovou */A Widow for One Year – 1998/* byl prohlášen deníkem New York Times prohlášen za pozoruhodný.

Čtvrtá ruka */The Fourth Hand – 2001/* se stala Irvingovým dalším bestsellerem.

Další román Dokud tě nenajdu */Until I Find You /* byl vydán 12. července. Ještě před vydáním deník New York Times vydal článek (28. června), že v románu Dokud tě nenajdu John Irving zahrnul i dvě zvláštní fakta ze svého života, o kterých se nikdy před tím veřejně

nezmiňoval. To první, a sice sexuální, že John Irving byl ve svých 11 letech pohlavně zneužit starší ženou. To druhé se týkalo nedávného vstupu jeho biologického otce do Irvingova rodinného života.

Jeho 12. román *Poslední noc na klikaté řece /The Last Night in Twisted River/* byl vydán roku 2009.

Poslední román *V jedné osobě /In One Person/* vyšel roku 2012 a je o 60letém bisexuálovi, který vzpomíná na svůj život v 50. letech 20. století. Je věnován Johnovu nejmladšímu synovi Everettovi, který je homosexuál. John Irving často v rozhovorech zmiňuje, že knihu nenapsal kvůli svému synovi, protože ji začal psát ještě před jeho coming-outem. Každopádně ale velmi rád v rozhovorech říká, že je velmi hrdý na svého syna právě proto, že se svou orientací vůbec vyšel na veřejnost.

1.5 Zajímavosti

John Irving:

- napsal 13 románů,
- prodal již přes 12 milionů výtisků,
- byl přeložen do 35 jazyků,
- na seznamu bestsellerů vydaném deníkem New York Times figuruje čtyřikrát, a sice s knihami *Svět podle Garpa*, *Modlitba za Owena Meanyho*, *Syn cirkusu* a *Čtvrtá ruka*,
- rád píše o kontroverzních tématech
- má obrovskou fantazii, díky které je často srovnáván s Kurtem Vonnegutem Jr. Mnozí říkají, že Vonneguta překonal,
- vyžívá se v perverzních situacích,
- je typickým představitelem postmodernismu,
- žije v Kanadě,
- v koupelně pro hosty v jeho chatě na Huronském jezeře visí zarámována titulní stránka z magazínu Time z roku 1981, na níž je vyfocen,
- ve své pracovně na chatě nemá dveře. Tento fakt komentoval pro deník Telegraph slovy, že vždy chtěl, aby jeho děti neměly pocit, že je mu jeho práce přednější než ony,
- jeho nejmladší syn je homosexuál. V rozhovoru pro Xtra prohlásil, že si sám dlouho v pubertálním věku myslel, že je homosexuál. Jeho přítelkyně se natolik bála otěhotnění, že mu dovolila pouze anální styk. A protože se mu to velice líbilo, tak si říkal, že musí být určitě homosexuál,
- je držitelem mnoha ocenění. Obdržel dokonce filmového Oscara nebo je v Národní zápasnické síni slávy,
- v rozhovorech uvádí, že své knihy píše ručně a nepoužívá ke psaní žádný stroj, pouze pero,
- ve svých 68 letech přestal pít alkoholické nápoje kromě piva, ve svých 70 letech přestal pít i pivo. Komentuje to slovy, že nepřestal pít kvůli svému zdraví, ale kvůli paměti. Od té doby, kdy přestal pít alkohol, pozoruje velké účinky – lépe se soustředí a lépe si zapamatovává detaily,
- Na otázku deníku New York Times, kterou knihu že má zrovna na nočním stolku, odpověděl, že nikdy nečte v posteli, že stejně jako hrdina z jeho nového románu *V jedné osobě*, Billy Abbott, dá před čtením přednost sexu a že čte večer jen u stolu.

2 Bibliografie

Původní název	Český překlad	Rok vydání USA	1.vydání ČR	2.vydání ČR
Setting Free the Bears	Svobodu medvědům	1968	1994	2005
The Water-Method Man	Pitná kúra	1972	1994	2004
The 158-Pound Marriage	158 librová svatba/Manželství do 158 liber	1974	1995	2003
The World According To Garp	Svět podle Garpa	1978	1987	2003*
The Hotel New Hampshire	Hotel New Hampshire	1981	1995	2003
The Cider House Rules	Pravidla moštárny	1985	1994	2002
The Prayer for Owen Meany	Modlitba za Owena Meanyho	1989	1994	1999
Trying to Save Piggy Sneed	Pokus o záchranu Čuňáka Sneeda	1993	1994	2004
A Son of the Circus	Syn cirkusu	1994	1995	2005
The Imaginary Girlfriend	Imaginární přítelkyně	1996	1996	2001
A Widow for One Year	Rok vdovou	1998	2000	2003
The Fourth Hand	Čtvrtá ruka	2001	2002	
Until I Find You	Dokud tě nenajdu	2005	2006	
Last Night in Twisted River	Poslední noc na Klikaté řece	2009	2010	
In One Person	V jedné osobě	2012	2013	

* Svět podle Garpa byl vydán několikrát: 1987, 1990, 1994, 1999, 2003, 2005 (edice LN)

3 Dílo

3.1 Svět podle Garpa

Dílo popisuje život jednoho ne moc úspěšného amerického spisovatele od jeho narození přes studentská léta, rodinný život až po brzkou smrt. Zároveň se zabývá různými myšlenkovými a názorovými hnutími, zejména feminismem, a také na svou dobu velmi kontroverzními tématy, jako například transsexualita a začlenění transsexuálů do společnosti. Zároveň se zde John Irving zamýšlí nad manželstvím, nevěrou a dalšími problémy tohoto svazku.

Irving zde v podstatě vystihl mužský ideál doby a většina příběhu je téměř totožná s jeho osobním životem; John Irvin i Garp se narodili jako nemanželské děti a ani jeden nepoznali svého otce (vztaženo na dobu vydání románu), oba na střední škole byli v zápasnickém týmu, matky obou dvou byly členky jedné z nejstarších a nejvýznamnějších amerických rodů, oba ze začátku nebyli moc úspěšní spisovatelé, oba navštívili Vídeň.

V knize jde cítit velká kritika na americkou povahu – Američané se vždy pro něco velmi rychle nadchnou (a často to ani není žádná smysluplná věc), vytvoří různá hnutí, hlasitě se k nim hlásí a pak, úplně stejně, jak takový povyk rychle vznikne, tak rychle zanikne. A přesně tohle davové nadšení vzniklo hned potom, co se kniha Svět podle Garpa dostala na pulty amerických knihkupectví. Lidé začali nosit placky nebo i trička s nápisy *I love Garp* a podobně. Garp se pro ten čas prostě stal národním hrdinou. John Irvin prostě vystihl idol doby do posledního detailu.

Když budu knihu hodnotit, v žádném případě neřeknu, že se jedná o jednu z nejlepších knih, se kterými jsem se doposud setkal. Dokonce si troufám říct, že tahle kniha patří k Irvingovu průměru, protože napsal mnohem příběhově lepší, myšlenkově hlubší a všeobecně čtivější knihy. Knihu bych asi rozdělil do tří částí. První, která trvá od začátku přes Garpova studijní léta až po cestu do Vídně, se mi velmi líbila. Zde se setkávám přesně s tím, co mám na Irvingovi tolik rád – jeho neskutečnou fantazii a smysl pro humor. Druhá část, dalo by se říct, že větší prostředek knihy, hodnotím jako nemastnou a neslanou hrůzu. Zhruba asi na 150 – 200 stránkách se absolutně nic neděje. V téhle části jsem se velmi pral s myšlenkou, zdali mám knihu odložit. Nakonec jsem se přemohl a došel až ke konci, který začal být znovu docela zajímavý.

Abych tuto knihu ovšem neshodil úplně, musím také pochválit některé pasáže, které aspoň rozhoupaly děj, které mě opět přinutily pokračovat ve čtení a u kterých jsem se i zasmál.

3.2 Pravidla moštárny

Příběh se odehrává ve 20. - 50. letech 20. století v Americe ve státě Maine. Jsou zde i zároveň pohledy do minulosti do konce 19. století. Odehrává se v jednom sirotčinci v jedné zapadlé vesnici St. Clouds, který spravuje po celý svůj život dr Wilbour Larch, jehož profesí je porodnictví. V sirotčinci provádí porody svobodným matkám, ale zároveň také provádí nelegální potraty. Jednoho ze sirotek Homera Wellse, kterému se nikdy nepodařilo najít svou náhradní rodinu, naučí svému řemeslu. Homer již v 17 letech perfektně ovládá porodnictví. Sledem událostí se Homer však dostane na jablečnou farmu, kde si najde práci i své první přátele. Dr Larch se snaží přesvědčit Homera, aby po něm převzal sirotčinec.

Hlavní myšlenkou celého díla je úvaha nad správností potratů a zamyšlení nad tehdejší konzervativním pohledem na celou věc. Řeší zde spor, zdali je potrat vražda nebo ne, jestli je už 3měsíční plod živý tvor a další spoustu otázek ohledně potratů. Řeší se zde taktéž osamělá životní cesta sirotek, kterým se nikdy nepodařilo najít svou novou rodinu.

Irving se zde často odkazuje na 2 světová díla: na Nadějně vyhlídky Charlese Dickense a na Janu Eyerovou Charlotty Brontëové, která sama rovněž vypráví o osudech sirotek. Dále zde popisuje 2 světovou válku, především tedy letecké akce na území Barmy, které mají souvislost s Irvingovým biologickým otcem, který byl rovněž válečným pilotem, který působil v Barmě.

Podle mého názoru, když Irving tuto knihu psal, byl (ještě společně s *Modlitbou za Owena Meanyho*) na vrcholu své spisovatelské éry. Toto dílo by mělo patřit k hlavním knihám v seznamech doporučené literatury k maturitě. Někdy si sám říkám, jestli Irving neexperimentoval s nějakými drogami, protože propracovanost příběhu je tak dokonalá, až z toho běhá mráz po zádech. Zde je právě to, proč mám Irvinga tolik rád – míchá své naprosto absurdní situace, které by mne snad normálně ani nenapadly, s naprosto dokonalými filosofickými otázkami a plnohodnotným příběhem. Tato kniha patří mezi ty nejlepší, co jsem kdy četl.

Pokud bych měl sdělit svůj názor na filmové zpracování *Pravidel moštárny*, tak naprosto nechápu, jak takový film mohl být oceněn Oscarem, když to je obyčejný neslaný nemastný film, do kterého se z knihy nepodařilo přenést ani trochu toho humoru, ani trochu nějakého pořádného napětí, ale hlavně a především ty emoce. Tento film mě upevnil v názoru, že se zkrátka Irvingovy romány moc dokonale do filmové podoby převést nedají, ale kdo ví, třeba se jednou najde nějaký schopný režisér, kterému se to povede.

3.3 Modlitba za Owena Meanyho

Děj je zasazen do 50. až 70. let 20. století, hlavní dějová linie se ale odehrává na přelomu 60. a 70. let, kdy byla Vietnamská válka v plném proudu. Do knihy jsou i vstupy ze „současnosti“ vypravěče, který se stejně jako Irving jmenuje John. Vstupy jsou v ich-formě.

Příběh vypráví o zvláštním chlapci Owenu Meanym, který nikdy pořádně nevyrostl a vždy měl skřípavý hlas, a jeho nejlepším kamarádovi Johnu Wheelwrightovi. Owen byl vždy silně nábožensky založen a stejně, jako jeho rodiče, byl přesvědčen, že vzešel z neposkvrněného početí. Zde nastává jedena z hlavních myšlenek tohoto díla, která dosti zpochybňuje jeden z nejzásadnějších milníků bible, a sice že Ježíš vzešel taktéž z neposkvrněného početí. Když se Owenovi rodiče pokoušeli přesvědčit katolíky, že jejich syn vzešel z neposkvrněného početí, nebyl mezi nimi nikdo, kdo by jim věřil. Z toho vyvstává ona otázka, proč by měl Ježíš být jediným člověkem v dějinách lidstva, který vzešel z neposkvrněného početí.

V knize se nachází i spousta odkazů na různé historické momenty amerických dějin a to hlavně Vietnamskou válku. Lze zde také najít odkaz na vánoční hru Charlese Dickense *Duch vánoc*. Dílo jako celek je alegorií na Ježíšův život, kde jako Ježíš vystupuje Owen Meany. V knize je spousta skrytých odkazů a obrazností, které se sebou po celou dobu souvisí. Dalo by se říct, že člověk knihu pochopí až na několika posledních stránkách.

Tato kniha je asi to nejlepší, co jsem kdy četl. Možná se pere o první místo s dílem Johna Steinbecka *Na východ od ráje*. Dalo by se říct, že mi tato kniha změnila život a pohled na svět. Z knihy jsem se dozvěděl spoustu informací o různých církvích, o Vietnamské válce a o rozdílech mezi Amerikou a Kanadou. Již od prvních stránek jsem se nemohl odtrhnout. Tahle kniha si naprosto výborně hraje s emocemi; v jednu chvíli se člověk dusí smíchem u jedné z mnoha komických situací a téměř za chvíli mu je zase do breku. Když jsem tuto knihu dočetl, nemohl jsem dalších pár měsíců číst něco jiného, protože jsem musel neustále přemýšlet o této. Tato kniha je podle mého mnohem hodnotnější než *Svět podle Garpa*, a tak mě potom mrzí, že je trochu zastíněna Garpovou slávou a mnoho lidí ji pořádně nezná. Osobně tuto knihu beru jako Irvingovo opus magnum, neboli to nejlepší, co kdy napsal.

3.4 Čtvrtá ruka

Děj se odehrává již na začátku 21. století v Americe. Prolíná se zde několik příběhů. První a hlavní příběh se týká 30letého televizního reportéra Patricka Wallingforda, který dělá živé vstupy, povětšinou u nějakých tragických událostí. Je rozvedený, bezdětný, ale o ženy nouzi, díky své kráse, nemá. Při jedné živé reportáži v indickém cirkusu mu lev ukousne jeho levou ruku a díky tomu se stane ještě slavnějším. Druhý příběh se týká dr Zajace, který působí na plastické chirurgii v Bostonu jako vedoucí oddělení. Patří ke špičkám plastické chirurgie v Americe a na svém kontě má již mnoho plastických operací slavných lidí. Je rozvedený a má jednoho syna. Třetí příběh se týká manželského páru Clausenových, kteří viděli Patrickovu nehodu v přímém přenosu. Paní Clausenová přesvědčí svého manžela, aby se zapsal na seznam dárců levé ruky pro Patricka, kdyby náhodou předčasně umřel. Shodou osudu pan Clausen opravdu předčasně umře a příběhy všech 3 lidí se propojí.

Kniha již není tak myšlenkově hluboká, jako třeba *Pravidla moštárny* nebo *Modlitba za Owena Meanyho*, jedná se spíše o humornou novelu. Zde John Irving vyplýval snad celou svoji erotickou fantazii a je jen k podivení, že se kniha nestala díky své erotické náplni tak slavnou, jak sestalo *Padesát odstínů šedi* spisovatelky E. L. Jamesové. V knize tentokrát nejsou nějaké výrazné odkazy na historii, spíše na současnou mediální společnost a lze zde najít 2 moderní pohádky: *Myšák Stuart Little* a *Charlottina síť* od spisovatele E. B. Whitea.

Když celkově zhodnotím knihu, musím říct, že se jedná o trochu nižší literaturu, která je ovšem čtivá a zábavná. Člověk se zde zase setká s typickou irvingovskou absurditou a humorem. Tuto knížku bych doporučil každému, kdo si chce přečíst něco, u čeho si odpočine od každodenních starostí.

4 Použité zdroje

- http://en.wikipedia.org/wiki/John_Irving
- http://cs.wikipedia.org/wiki/John_Irving
- <http://www.telegraph.co.uk/culture/books/9228568/John-Irving-the-hitman.html>
- http://www.nytimes.com/2012/06/10/books/review/john-irving-by-the-book.html?_r=0
- <http://john-irving.com/>
- <http://youtu.be/N60qwfhr7k>
- <http://youtu.be/HIy2Dg3rPZ0>